

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้รับการประเมินภายนอก รอบที่สอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย สรุปผลการศึกษา ดังนี้

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย ที่ได้รับการประเมินคุณภาพภายนอก สถานศึกษา รอบที่สอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร คือ ผู้บริหารสถานศึกษา สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย ปีการศึกษา 2549 ที่ได้รับการประเมินภายนอก รอบที่ 2 จำนวน 73 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 2 ฉบับ คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (μ) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

สรุป

การวิจัยการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้รับการประเมินภายนอก รอบที่สอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย สรุปผล ได้ดังนี้

1. การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้รับการประเมินภายนอก รอบที่สอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
2. การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้รับการประเมินภายนอก รอบที่สอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย จำแนกตามผลการประเมินภายนอก รอบที่สอง ของสถานศึกษาที่ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา กับสถานศึกษาที่ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา สรุปผลดังนี้

2.2.2 ด้านการพัฒนามาตรฐานการศึกษา ระดับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสถานศึกษาที่ไม่ได้รับการรับรองในภาพรวมและรายข้อมีระดับการดำเนินงานอยู่ในระดับ มาก

2.2.3 ด้านการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ระดับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสถานศึกษาที่ไม่ได้รับการรับรองในภาพรวมและรายข้อมีระดับการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก

2.2.4 ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ระดับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสถานศึกษาที่ไม่ได้รับการรับรองในภาพรวมและรายข้อมีระดับการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก

2.2.5 ด้านการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา ระดับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสถานศึกษาที่ไม่ได้รับการรับรองในภาพรวมและรายข้อมีระดับการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก

2.2.6 ด้านการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ระดับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสถานศึกษาที่ไม่ได้รับการรับรองในภาพรวมและรายข้อมีระดับการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก

2.2.7 ด้านการรายงานคุณภาพการศึกษา ระดับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสถานศึกษาที่ไม่ได้รับการรับรองในภาพรวมและรายข้อมีระดับการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก

2.2.8 ด้านการผดุงระบบประกันคุณภาพการศึกษา ระดับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสถานศึกษาที่ไม่ได้รับการรับรองในภาพรวมและรายข้อมีระดับการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก

3. ผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3.1 สถานศึกษาที่ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา

ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศสถานศึกษา มีการดำเนินงานโดยมีการกำหนดโครงสร้างองค์กร เป็น 4กลุ่ม คือ กลุ่มวิชาการ กลุ่มบริหารงานบุคคล กลุ่มงบประมาณ และกลุ่มบริหารทั่วไป มีการกำหนดขอบข่ายหน้าที่และความรับผิดชอบตามโครงสร้างการบริหารงาน และมีคำสั่งแต่งตั้งครู/บุคลากรเป็นคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

ด้านการพัฒนามาตรฐานการศึกษาในระดับสถานศึกษา มีการดำเนินงานโดยมีการประชุมร่วมกันเพื่อวางแผนพัฒนามาตรฐานการศึกษา มีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาโดยการมีส่วนร่วมของบุคคลหลายฝ่าย มีการตรวจสอบการดำเนินงานโดยการกำกับ ติดตามและการรายงานผลการปฏิบัติงาน มีการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา และมีการตรวจสอบการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาในระดับสถานศึกษา

ด้านการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีการดำเนินงานโดย มีการประชุมร่วมกันของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง มีการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปี ใช้กระบวนการของเต็มมิ่งในการทำงานและมีการแต่งตั้งคณะทำงาน

ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีการดำเนินงานโดยมีการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา และมีการสรุปผลการดำเนินงานส่วนที่บกพร่องมีปัญหามาแก้ไข

ด้านการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา มีการดำเนินงานโดยมีการวางแผนการตรวจสอบ มีการสรุปผลการดำเนินงานในรอบปีและเปรียบเทียบกับเป้าหมายที่วางไว้และมีการตรวจสอบและสรุปผลการดำเนินงานเมื่อสิ้นภาคเรียนและสิ้นปีการศึกษา นำมาประชุมเพื่อสรุปผล

ด้านการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา มีการดำเนินงานโดยมีการประเมินคุณภาพการศึกษาโดยมีการประชุมจัดทำแผนงาน/โครงการ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินและมีการนำข้อมูลที่ได้นำมาวางแผนพัฒนา

ด้านการรายงานคุณภาพการศึกษา มีการดำเนินงานโดย มีการประเมินคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาและจัดทำรายงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาประจำปีและมีการนำผลการพัฒนามาปรับปรุงแก้ไข

ด้านการผลดูระบบประกันคุณภาพการศึกษา มีการดำเนินงานโดย มีการดำเนินงานตามภาระงานที่ได้รับมอบหมาย มีการยึดมาตรฐานการศึกษาในระดับสถานศึกษาเป็นตัวกำหนดงานและบุคลากรที่เกี่ยวข้องเป็นกลไกสำคัญในการปฏิบัติงาน

3.2 สถานศึกษาที่ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา

ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศสถานศึกษา มีการดำเนินงานโดยมีการกำหนดโครงสร้างองค์กร เป็น 4 กลุ่ม คือ กลุ่มวิชาการ กลุ่มบริหารงานบุคคล กลุ่มงบประมาณและกลุ่มบริหารทั่วไป และมีการกำหนดขอบข่ายหน้าที่และความรับผิดชอบตามโครงสร้างการบริหารงาน

ด้านการพัฒนามาตรฐานการศึกษาในระดับสถานศึกษา มีการดำเนินงานโดยมีการประชุมร่วมกันเพื่อวางแผนพัฒนามาตรฐานการศึกษา มีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาโดยการมีส่วนร่วมของบุคคลหลายฝ่ายและมีการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ด้านการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีการดำเนินงานโดย มีการประชุมร่วมกันของบุคลากรที่เกี่ยวข้องมีการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปี และมีการแต่งตั้งคณะทำงาน

ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีการดำเนินงานโดย มีการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นบางส่วน c)มีการสรุปผลการดำเนินงาน

ด้านการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา มีการดำเนินงานโดย มีการสรุปผลการดำเนินงานในรอบปี และมีการตรวจสอบและสรุปผลการดำเนินงานเมื่อสิ้นภาคเรียนและสิ้นปีการศึกษา

ด้านการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา มีการดำเนินงานโดย มีการประเมินคุณภาพการศึกษา

ด้านการรายงานคุณภาพการศึกษา มีการดำเนินงานโดย มีการประเมินคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาและจัดทำรายงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาประจำปี

ด้านการผดุงระบบประกันคุณภาพการศึกษา มีการดำเนินงานโดย มีการดำเนินงานตามภาระงานที่ได้รับมอบหมาย มีการยึดมาตรฐานการศึกษาระดับสถานศึกษาเป็นตัวกำหนดงานและผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการปฏิบัติงาน

อภิปรายผล

จากผลสรุปการวิจัยการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ได้รับการประเมินภายนอก รอบที่สอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย อภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. จากการศึกษากการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐานที่ได้รับการประเมินภายนอก รอบที่สอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัยในภาพ และรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก สถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องได้ตระหนักถึงความสำคัญของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อีกทั้งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งต้องดำเนินการเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายในไว้ ตามมาตรา 48 คือให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารที่จะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2543 : 5 - 6) จึงทำให้ผลการวิเคราะห์อยู่ในระดับมากซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เรืองศักดิ์ แสงเจริญ

(2547 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินงานประกันภายในกับความท้าทายของครูสถานศึกษาประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ พบว่า ด้านการพัฒนาบุคคล การพัฒนาระบบสารสนเทศ การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การดำเนินงานตามแผนและการประเมินผล อยู่ในระดับมากทุกด้าน ส่วนในด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ พบว่า ข้อ 3 มีบุคลากรจากชุมชน/หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รับการแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ในด้านการพัฒนามาตรฐานการศึกษา พบว่า ผู้ปกครอง/ชุมชน มีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐานการศึกษา ระดับสถานศึกษา มีการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง ในด้านการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา พบว่า ข้อ 3 ผู้ปกครอง/ชุมชน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ในด้านการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา พบว่า ข้อบุคลากรในสถานศึกษาหรือบุคลากร/องค์กรในชุมชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา มีการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการมีความคิดที่ว่า การดำเนินการระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เป็นหน้าที่ของบุคลากรภายในสถานศึกษาอย่างเดียว และในบทบาทของผู้เกี่ยวข้องต่อการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษานั้นมีผู้เกี่ยวข้องหลายฝ่าย ได้แก่ ผู้บริหารการศึกษาทุกระดับ ครูและบุคลากรในสถานศึกษา กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน และสื่อมวลชน โดยที่ทุกฝ่ายจะต้องประสานความร่วมมือร่วมกันคิด ร่วมกันทำในการพัฒนาคุณภาพของนักเรียน ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2541 : 50 – 51) ได้กล่าวถึงบทบาทของผู้เกี่ยวข้องในการประกันคุณภาพภายในว่า ในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษามีผู้เกี่ยวข้องหลายฝ่าย ได้แก่ ผู้บริหารการศึกษาทุกระดับ ครูและบุคลากรในสถานศึกษา กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน และสื่อมวลชน โดยที่ทุกฝ่ายจะต้องประสานความร่วมมือร่วมกันคิด ร่วมกันทำในการพัฒนาคุณภาพของนักเรียน จึงทำให้ความคิดเห็นในข้อนี้อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้อที่เหลือของแต่ละด้านมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมากทุกข้อ ยกเว้นในด้านการผดุงระบบการประกันคุณภาพการศึกษา พบว่าข้อมีการศึกษาวิจัยเพื่อปรับปรุงและพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษามีการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก สถานศึกษาส่วนใหญ่จะดำเนินการไปตามภาระงานตามเกณฑ์มาตรฐานที่มีอยู่ ยึดมาตรฐานเป็นตัวกำหนดภาระงาน โดยไม่ได้คำนึงถึงกระบวนการ PDCA ที่ควรจะเป็น อีกทั้งด้านบุคลากร งบประมาณที่ไม่เพียงพอ และที่สำคัญคือกระบวนการบริหารที่อาจยังไม่ให้ความสำคัญอย่างเท่าที่ควร ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2541 : 113 -119) ได้กล่าวถึงการดำเนินการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ในขั้นการดำเนินการของสถานศึกษาส่วนใหญ่จะนำวงจรบริหาร PDCA มาใช้ในการดำเนินการ ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนหลัก 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การตรวจสอบประเมินผล และการปรับปรุงพัฒนา ผู้บริหารเป็นกลไก

สำคัญในฐานะของแกนนำ ที่จะทำให้กระบวนการบริหารนี้สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีบทบาทหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน คือ 1) การวางแผน ผู้บริหารเป็นผู้ประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในสถานศึกษาเพื่อให้ทราบถึงความต้องการและความหวังของผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษา และชุมชนที่มีต่อสถานศึกษาและทำการศึกษามาตรฐานการศึกษาของชาติ นโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด รวมทั้งศึกษาถึงศักยภาพของสถานศึกษาก่อนที่จะมาร่วมกำหนดเป็นวิสัยทัศน์ หรือเป้าหมายของสถานศึกษา แล้วจึงร่วมกับบุคลากรที่เกี่ยวข้องจัดลำดับความสำคัญของเป้าหมายและกำหนดภารกิจของสถานศึกษา แล้วจึงจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาในระยะยาว อันได้แก่ ธรรมนูญสถานศึกษา หรือแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ฯลฯ และจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพในระยะสั้นอันได้แก่ แผนปฏิบัติการประจำปี โดยผู้บริหารสถานศึกษาจะเป็นผู้ลงนามและรับรองแผนการดำเนินการที่ร่วมกันกำหนดขึ้น

2) การปฏิบัติตามแผน ผู้บริหารสถานศึกษามีหน้าที่ในการบริหารจัดการส่งเสริมสนับสนุนควบคุม กำกับดูแลให้คำปรึกษาแนะนำ และอำนวยความสะดวกให้แก่บุคลากรภายในสถานศึกษาที่รับผิดชอบในการจัดการเรียนการสอนและรับผิดชอบแผนงานและโครงการให้ดำเนินการไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งในบางแผนงาน/โครงการผู้บริหารจำเป็นจะต้องดำเนินการเอง ถ้าเป็นโครงการ/แผนงานเกี่ยวกับด้านบริหาร และด้านบุคลากร

3) การตรวจสอบและประเมินผล เมื่อบุคคลภายในสถานศึกษาที่รับผิดชอบในการจัดการเรียนการสอนและจัดกิจกรรมตามแผนงาน/โครงการ ได้ดำเนินกิจกรรมตามแผนไปแล้วให้ผู้บริหารเป็นผู้คอยตรวจสอบติดตามตลอดเวลาดังแต่เริ่มโครงการ ระหว่างโครงการ และสิ้นสุดโครงการ หรือให้ผู้แทนเป็นผู้คอยตรวจสอบการประเมินตนเองของบุคลากรที่รับผิดชอบในแต่ละกิจกรรม/โครงการ โดยผู้บริหารทำหน้าที่เป็นแกนนำสำคัญตั้งแต่การกำหนดบทบาทหน้าที่และผู้รับผิดชอบ การกำหนดกรอบการประเมินตนเอง การสร้างเครื่องมือการประเมิน การดำเนินการประเมิน การวิเคราะห์ข้อมูล รวมทั้งการเขียนรายงานการประเมินตนเอง ทั้งนี้ผู้บริหารอาจจะต้องทำการแต่งตั้งคณะกรรมการในการเขียนรายงานประเมินตนเองด้วย

4) การปรับปรุงและพัฒนา เมื่อสถานศึกษาได้ทำการประเมินตนเองแล้วผู้บริหารจะต้องนำผลการประเมินตนเองไปใช้ในการวางแผนกำหนดเป้าหมาย ในการพัฒนาคุณภาพในปีการศึกษาต่อไป หรือนำผลที่ได้ไปปรับปรุงแผนงาน/โครงการนั้น ให้ประสบความสำเร็จต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับ สุวิมล ว่องวานิช (2543 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การวิจัยและพัฒนา ระบบการประเมินผลภายในของสถานศึกษาปี 2543 ด้านองค์ประกอบของการประเมินภายในสถานศึกษาควรดำเนินการตาม ระบบ TEAM-D (ทีมดี) ซึ่งได้แก่ 1) ระบบการวางแผนปฏิบัติการ 2) ระบบข้อมูลและประมวลผล 3) ระบบการตรวจสอบการประเมิน 4) ระบบการรายงานผลการประเมิน 5) ระบบการใช้ผลการประเมิน โดยระบบการประเมินผลภายในที่พัฒนาขึ้นเป็น

ระบบที่ผูกติดกับการทำงานปกติตามวงจรการทำงานแบบ PDCA และเป็นการประเมินที่อิงสถานศึกษา คือมีฐานการดำเนินงานจากสถานศึกษา

2. สมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 ผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาที่ได้รับการรับรองกับไม่ได้การรับรองมาตรฐานสถานศึกษา มีการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาแตกต่างกัน และสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2 ผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันมีการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาแตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า จากการเปรียบเทียบการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ได้รับการประเมินภายนอก รอบที่สอง ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย จำแนกตามตามผลการประเมินภายนอก รอบที่สองของสถานศึกษา และจำแนกตามขนาดสถานศึกษา ทั้งในภาพรวม และรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ทั้ง 2 ข้อ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 6 เรื่อง มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา กำหนดให้มีการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ประกอบด้วย การประกันคุณภาพภายใน และการประกันคุณภาพภายนอก มาตรา 48 คือให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารที่จะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2543 : 5 - 6) และกระทรวงศึกษาธิการได้พัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน โดยประกาศกฎกระทรวงว่าด้วย ระบบหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2546 เพื่อเป็นแนวทางจัดระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกสังกัด ดังนั้นสถานศึกษาจึงต้องปฏิบัติและดำเนินการประกันคุณภาพภายในตามกรอบที่กำหนดไว้ ซึ่งถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องทั้ง 8 ด้าน ดังกล่าว คือ การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ การพัฒนามาตรฐานการศึกษา การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การตรวจสอบและการทบทวนคุณภาพการศึกษา การประเมินคุณภาพการศึกษา การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี และการผุดงระบบการประกันคุณภาพการศึกษา จึงทำให้ผลการวิเคราะห์ไม่แตกต่าง ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2545 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยปฏิบัติการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาพบว่า ผลการเปรียบเทียบรูปแบบการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสถานศึกษา 3 ขนาด พบว่า ไม่แตกต่างกัน สถานศึกษามีความพอใจมากต่อผลที่เกิดขึ้นใน

เรื่องความร่วมมือของผู้เกี่ยวข้องและการมีพัฒนาการของครูในด้านการสอน กิจกรรมหรือผลที่ยังไม่พึงพอใจ คือการนิเทศที่ขาดความต่อเนื่อง ผู้บริหารสถานศึกษาเปลี่ยนยุทธวิธีการบริหารจากตนเองเป็นศูนย์กลาง มาเป็นวิธีกระจายอำนาจและให้บุคคลมีส่วนร่วมมากขึ้น ทำงานมีระบบ สร้างความพร้อมด้านอุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน และติดตามการใช้เวลาของครูมากขึ้น ประการสำคัญผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำด้านวิชาการดีขึ้น และการทำงานเป็นทีมและทำงานอย่างมีเป้าหมาย ทิศทางและมุ่งสัมฤทธิ์ผลในงานมากขึ้น และกรมวิชาการ (2544 : 30 - 46) ได้กล่าวถึง แนวทางในการจัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพบนพื้นฐานทรัพยากรและประสบการณ์การพัฒนาระบบการจัดการศึกษาของสถานศึกษาแต่ละแห่งที่มีความแตกต่างที่หลากหลายไว้ว่า ต้องสร้างบุคลากรทั้งสถานศึกษาให้เป็นผู้รู้ผู้เข้าใจ และสามารถปฏิบัติงานตามระบบคุณภาพได้ คือ คุณภาพการศึกษามีข้อสิ่งที่เกิดขึ้นโดยบังเอิญ แต่เป็นสิ่งที่ต้องมีการจัดการอย่างเป็นระบบนับตั้งแต่การออกแบบหลักสูตร การจัดการ บังคับนำเข้า การบริหารเพื่อให้บรรลุผลการติดตาม ปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เป็นต้น คุณภาพการศึกษาจึงเป็นเรื่องของทุกคนที่อยู่ในกระบวนการจัดการ และต้องมีการปฏิบัติโดยทุกฝ่ายทั่วทั้งสถานศึกษา บุคลากรของสถานศึกษาจะต้องมีบทบาทสำคัญในการนำความรู้ความเข้าใจในนวัตกรรมต่าง ๆ ไปดำเนินการ จึงจำเป็นต้องมีการฝึกอบรมให้ความรู้ในเรื่องต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา ตลอดจนสร้างจิตสำนึก เพื่อสร้างวัฒนธรรมการทำงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากผลการวิจัยการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ได้รับการประเมินภายนอก รอบที่สอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย ครั้งนี้ ผู้วิจัยให้ข้อเสนอแนะการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา แก่ครูผู้บริหารสถานศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. สถานศึกษาคควรรวบรวมผลการดำเนินงาน และนำผลมาทบทวนการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาร่วมกันระหว่างสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ชุมชนและบุคคลที่เกี่ยวข้อง เพื่อช่วยให้เกิดการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
2. สถานศึกษาคควรกำหนดลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาระดับสถานศึกษา ที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานและมาตรฐานการศึกษาชาติ เพื่อใช้เป็นหลักเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริม กำกับ ดูแลและตรวจสอบ

3. สถานศึกษาควรนำข้อมูลจากการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา และการประเมินคุณภาพการศึกษาจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) มาทบทวนและใช้เป็นข้อมูลย้อนกลับเพื่อส่งเสริมและพัฒนาสถานศึกษา

4. สถานศึกษาควรนำผลการประเมินคุณภาพการศึกษา รายงานต่อหน่วยงานต้นสังกัดหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเผยแพร่ต่อสาธารณชน เพื่อให้ได้รับข้อเสนอแนะมาพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาถึงการร่วมมือกันระหว่างสถานศึกษา บุคลากรทางการศึกษา ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

2. ควรมีการศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ว่าองค์ประกอบด้านใดที่ต้องปรับปรุงแก้ไข

3. ควรมีการศึกษาในเชิงคุณภาพ หรือศึกษารายกรณี ถึงกระบวนการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ที่มีการนำระบบประกันคุณภาพภายในมาใช้แล้วทำให้สถานศึกษาเกิดประสิทธิผล ซึ่งจะได้ข้อมูลเชิงลึกและแนวทางปฏิบัติเพื่อสร้างเป็นรูปแบบที่ดีต่อไป